

این بناها روایتگر تاریخند

ردپای تاریخ در عمارت‌های خیابان ولیعصر

✓ **نیلوفر ذوالفقاری** از سمت جنوب تاضلع شمال خیابان ولیعصر در سایه چنارهای سرسبز همیشگی این خیابان خاطره‌انگیز، بناهای تاریخی متعددی جا گرفته‌اند که در گذر زمان، از آسیب باد، باران و حوادث مختلف در امان مانده‌اند. این بناهای تاریخی که قدمت بسیاری از آنها به دوره قاجار و قبل از آن می‌رسد، حالا به اماکن گردشگری تبدیل شده‌اند و با معماری ویژه خود، روایتگر تاریخی هستند که بر طولانی‌ترین خیابان خاورمیانه گذشته است.

خانه پروفیسور عدل

این خانه به دلیل معماری زیبا و متعلق بودن به پدر جراحی ایران در سال ۱۳۷۷ با شماره ۲۰۸۱ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید.

منطقه ۱۱	نشانی خیابان ولیعصر (عج)، بالاتر از خیابان امام خمینی (ره) شماره ۴۰
اتوبوس	سرخور
مترو	امام علی
امکانات	سرویس بهداشتی و بوفه

خانه پدر جراحی ایران

این ساختمان ۹۳ ساله ۱۰۰۰ مترمربع زیر بنا دارد. پلان خانه از نوع روسی و شامل بخش‌های خصوصی، پذیرایی، محل اسکان مهمان، مطب، منزل سرایدار، راننده، خدمه و ۳ ورودی مجزا است. دکتر یحیی عدل که تا ۹۴ سالگی بدون لرزش دست به جراحی مشغول بود، به‌عنوان پدر جراحی ایران شناخته می‌شود. خانه او به پیشینه‌اش خودش به تملک دولت درآمد و حالا به‌عنوان پژوهشگاه هنر شناخته می‌شود. بازدید از این عمارت با هماهنگی قبلی امکان‌پذیر است.

گردش زیر سایه چنارها

هم طولانی‌ترین خیابان خاورمیانه است، هم جزو ۱۰ خیابان بلند دنیا. از خیابان ولیعصر (عج) حرف می‌زنیم؛ همان خیابان خاطره‌انگیزی که از میدان راه‌آهن تا میدان تجریش، ردپای بسیاری از مهم‌ترین رویدادهای تاریخی پایتخت بر تنش ثبت شده است. از بناهای تاریخی و خانه‌موزه‌ها گرفته تا مراکز خرید و بازارها، بوستان‌ها، اماکن مذهبی و مراکز فرهنگی هنری، این خیابان ۱۸ کیلومتری پر از مقاصد گردشگری و دیدنی است. با روز هفتم این هفته همراه شوید تا از سمت جنوب تاضلع شمال پایتخت را با هم ولیعصرگردی کنیم؛ خیابانی که در روز ۷ دی ۱۳۹۰، جزو میراث ملی این سرزمین به ثبت رسیده است.

خانه انیس الدوله

خانه انیس الدوله متعلق به یکی از همسران ناصرالدین شاه قاجار، قدمتی حدود ۱۵۰ سال دارد. این خانه با شماره ثبت ۱۰۴۰۳ در فهرست آثار ملی ثبت شده است.

نشانی	خیابان ولیعصر (عج)، بالاتر از چهارراه مولوی روبه‌روی مهدیه تهران
اتوبوس	مولوی
مترو	رازی
امکانات	ندارد

خانه سوگلی ناصرالدین شاه

عمارت ۲ طبقه خانه انیس الدوله بیش از ۷۰۰ مترمربع مساحت و ۲ در ورودی از سمت خیابان دارد که یکی به ساختمان و دیگری به حیاط خانه باز می‌شود. حوضی بزرگ با تنه درختان کهن در وسط حیاط به چشم می‌خورد. مالکان قاجاری، این بنا را در زمان پهلوی اول می‌فروشنند. این بنا مدتی به‌عنوان مدرسه مورد استفاده قرار می‌گیرد که دکتر حسینی هم یکی از دانش‌آموختگان همین مدرسه بوده است. این خانه حالا به‌عنوان ساختمان اتحادیه گوشت‌فروشان استفاده می‌شود و می‌توانید با هماهنگی قبلی معماری ویژه آن را تماشا کنید.

خانه حسین خداداد

خانه حسین خداداد عمارت تاریخی متعلق به دوره قاجار است که سال ۱۳۸۲ با شماره ۱۰۸۶۸ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید.

نشانی	خیابان ولیعصر (عج)، نبش چهارراه پرزین بغدادی، پلاک ۱۲
اتوبوس	زعفرانیه
مترو	تجریش
امکانات	کافه، رستوران، سرویس بهداشتی

تماشاگاه زمان

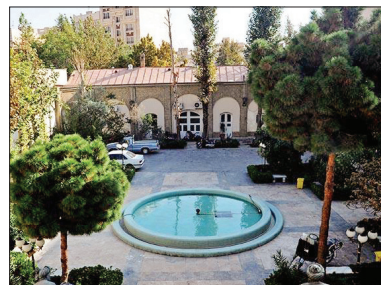
حسین خداداد، از بازرگانان و کارآفرینانی بود که مالکیت بزرگ‌ترین کارخانه‌ریسندگی و بافندگی و عمارت تماشاگاه زمان به نام او ثبت شد. ساختمان خانه قاجاری او در خیابان ولیعصر در یک طبقه ساخته شده و حسین خداداد با مقاومت‌سازی ساختمان و احداث یک طبقه روی همکف تغییراتی در بنا ایجاد کرده است. او بهترین استادکاران را به استخدام گرفت و گچ‌بری‌های عمارت ۱۲ سال طول کشید. این عمارت سال‌هاست به‌عنوان تماشاگاه زمان برای نمایش مجموعه‌ای از ابزارهای زمان‌سنجی و گاه‌شماری استفاده می‌شود.

خانه امیربهادر

این خانه متعلق به امیربهادر، وزیر جنگ مظفرالدین شاه بود و به‌عنوان حسینیه درباریان استفاده می‌شد.

نشانی	خیابان ولیعصر (عج)، پل امیربهادر خیابان بشیری، شماره ۷۱
اتوبوس	امیربهادر
مترو	میدان منیریه
امکانات	سرویس بهداشتی، کتابخانه، گلخانه، محوطه بازی کودکان

انجمن آثار و مفاخر ملی

عمارت ضلع شمالی این خانه بزرگ‌تر و ۲ طبقه است. طبقه زیرین حوضخانه بوده و با دیوارهای کاشی‌کاری شده و مقرنس‌کاری زیبایی‌اش دوچندان شده است. طبقه بالا هم مثل تمام خانه‌های قجری تالار بزرگ و اتاق‌های متعددی دارد که برای مجالس دعا، روضه، قرائت، مجالس سخنرانی و آموزش قرآن در نظر گرفته شده است. تزئینات آینه‌کاری، مقرنس‌کاری، ارسی‌های رنگی و تابلوهای نقاشی توسط کمال‌الملک و آذر صدیقی در این مکان به تصویر کشیده شده. این خانه به‌عنوان انجمن آثار و مفاخر فرهنگی فعالیت می‌کند و در فهرست آثار ملی ثبت شده است.

کاخ مرمر

دلیل نامگذاری کاخ مرمر، استفاده از مرمرهای سبزرنگ منقوش به گل‌وبته، نقوش گیاهی و جانوری در نمای بیرونی آن بوده است.

نشانی
خیابان ولیعصر (عج)، بین خیابان‌های امام خمینی (ره) و جمهوری

کاخ با مرمر سبز

زمین و باغی که کاخ مرمر در آن ساخته شده، در ابتدا به شاهزادگان قاجاری و خاندان فرمانفرمایان تعلق داشته است. این بنا به دستور پهلوی اول و با معماری لئون تادوسیان ساخته شده است. کاخ مرمر ابتدا به‌عنوان دفتر کار و محل اقامت زمستانی پهلوی اول مورد استفاده قرار می‌گرفت. بعدها پهلوی دوم پس از یک ترور نافرجام در کاخ مرمر، این کاخ را ترک کرد و دفتر ویژه خود را به کاخ صاحبقرانیه برد. از همان زمان نیز تصمیم بر آن شد تا ساختمان این کاخ را تبدیل به موزه کنند. پس از انقلاب اسلامی، این بنا مورد استفاده نهادهای مختلف قرار گرفت و کاربری‌های مختلفی پیدا کرد تا اینکه در نهایت دوباره به موزه تبدیل شد. درهای کاخ مرمر پس از جاگذاری ۱۴۰۰ اثر ایرانی با قدمت ۷۰۰۰ سال در اسفندماه ۱۳۹۹ به صورت مجازی باز شد. هر چند محدودیت‌های کرونایی بارها این موزه را به تعطیلی کشاند، اما در نهایت بازدید از کاخ مرمر از شهریور ۱۴۰۰ برای علاقه‌مندان ممکن شده است. کاخ مرمر یا موزه هنر ایران در ۲ طبقه با تالارهای متعدد گزیده‌ای از تاریخ هنر ایران را در اعصار مختلف به بیننده نشان می‌دهد.

• شماره ثبت: ۱۱۲۱۵

معرفی: تکیه بزرگ تجریش مربوط به دوره قاجار است و در میدان تجریش، ضلع شمالی امامزاده صالح (ع) واقع شده و این اثر در ۲۵ مهر ۱۳۸۳ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. تکیه تاریخی تجریش دارای پوشش شیروانی و پلان مستطیل شکل است. بنای آن در ۲ طبقه ساخته شده و طبقه دوم آن بالکن‌هایی مشرف بر صحن طبقه اول است. صحن وسط، سکویی به شکل مستطیل است که در گذشته به‌عنوان مکانی برای اجرای آیین شبیه‌خوانی مورد استفاده قرار می‌گرفت. هر کدام از غرفه‌های تکیه تجریش در گذشته به نام یکی از اهالی قدیمی محل نامگذاری شده بودند.

تکیه بزرگ تجریش